

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

ĮTRAUKIOJO UGDYMO PLĖTRA BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamas projektas „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“ Nr. 09.2.2.-ESFA-v-707-03-0001

DR. IRINA BLAŽIENĖ

VILNIUS
2021

TEISINIS PAGRINDAS

- 2024 m. rugsėjį įsigalios Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimas ir įstatymo papildymas 45¹ straipsniu, kurie numato, kad kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos ugdytis artimiausioje ugdymo įstaigoje (darželyje, mokykloje) kartu su savo bendraamžiais.

ĮTRAUKTIS. ĮTRAUKUSIS UGDYMAS

- **Įtrauktis** – švietimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės.
- **Įtraukusis ugdymas** – procesas, kuriame atsižvelgiama į mokinių socialinę, kultūrinę, mokymosi įvairovę ir remiamasi veiksniais, padedančiais nustatyti bei šalinti kliūtis mokymuisi ir dalyvavimui švietime.

Medžiaga parengta pagal Vilniaus pedagoginės psichologinės
tarnybos rekomendacijas

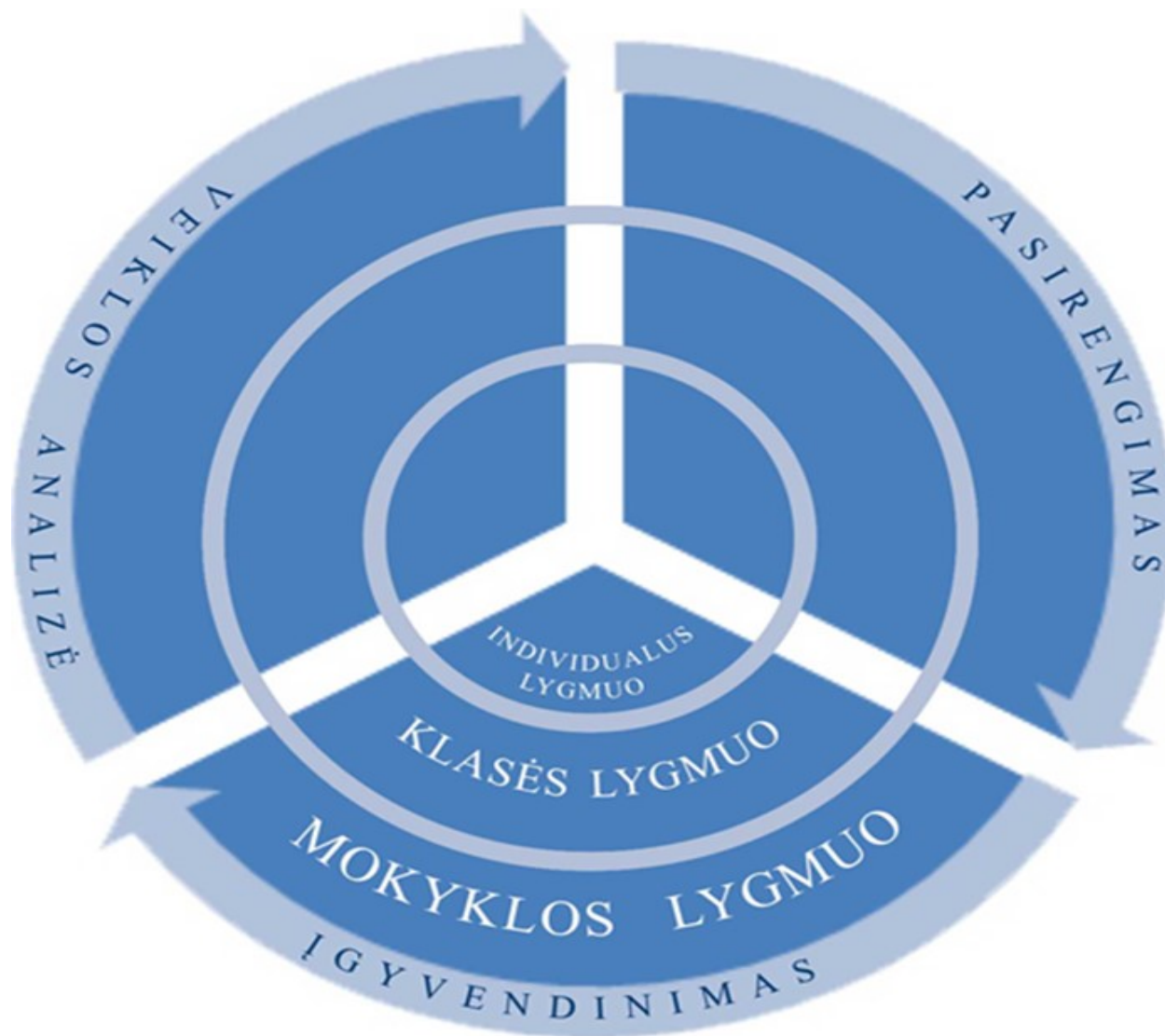
ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

VILNIAUS PEDAGOGINĖ
PSICHOLOGINĖ TARNYBA

<https://www.vilniausppt.lt/itraukusis-ugdymas-2/>

ĮTRAUKIOJO UGDYMO ORGANIZAVIMO MOKYKLOJE MODELIS

PASIRENGIMAS ĮTRAUKIAJAM UGDYMU

MOKYKLOS LYGMUO

Mokyklos administracija turi įvertinti mokyklos pasirengimą įtraukiajam ugdymui ir atlikti pagrindinių sričių situacijos analizę:

- mokyklos bendruomenės nuostatų dėl įtraukiojo ugdymo,
- aplinkos pritaikymo ir struktūravimo,
- aprūpinimo specialiosiomis mokymo(si) ir techninės pagalbos priemonėmis,
- mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kompetencijų, pasirengimas bendradarbiauti, komandinio darbo įgūdžiai,
- sudėtingų situacijų valdymo,
- ugdymo plano pritaikymo.

PASIRENGIMAS ĮTRAUKIAJAM UGDYMOUI

MOKYKLOS LYGMUO

Mokykloje turi būti:

- nustatyti prioritetai,
- sudarytas priemonių planas,
- nustatyti mokyklai reikalingi pokyčiai,
- planuojamas švietimo pagalbos specialistų ir pagalbos mokiniui darbuotojų poreikis ir krūvis.

PASIRENGIMAS ĮTRAUKIAJAM UGDYMU

KLASĖS LYGMUO

- Mokytojų ir specialistų pasirengimas.
- Tėvų (globėjų, rūpintojų) pasirengimas.
- Mokinių pasirengimas.

PASIRENGIMAS ĮTRAUKIAJAM UGDYMOUI

INDIVIDUALUS LYGMUO

- Mokinio ugdymosi poreikių ir individualių mokymosi ypatumų pažinimas.
- Ugdymo pritaikymas mokiniui adaptacijos laikotarpiu.
- Mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokytojo padėjėjų kompetencijų teikti pagalbą mokiniui įsivertinimas ir plėtojimas.

PALANKIOS APLINKOS KŪRIMAS MOKYKLOJE

- Psichosocialinė aplinka
- Fizinė aplinka
- Kompetencijos

PSICHOSOCIALINĖ APLINKA

- Sąveika tarp mokytojo ir mokinio
- Socialinės kompetencijos
- Psichikos sveikata
- Mokyklos ir šeimos bendradarbiavimas

FIZINĖ APLINKA

- Vaikui saugios, patrauklios ir ugdymui palankios aplinkos kūrimas
- Aplinkos pritaikymas visiems vaikams
- Išmaniųjų technologijų panaudojimas

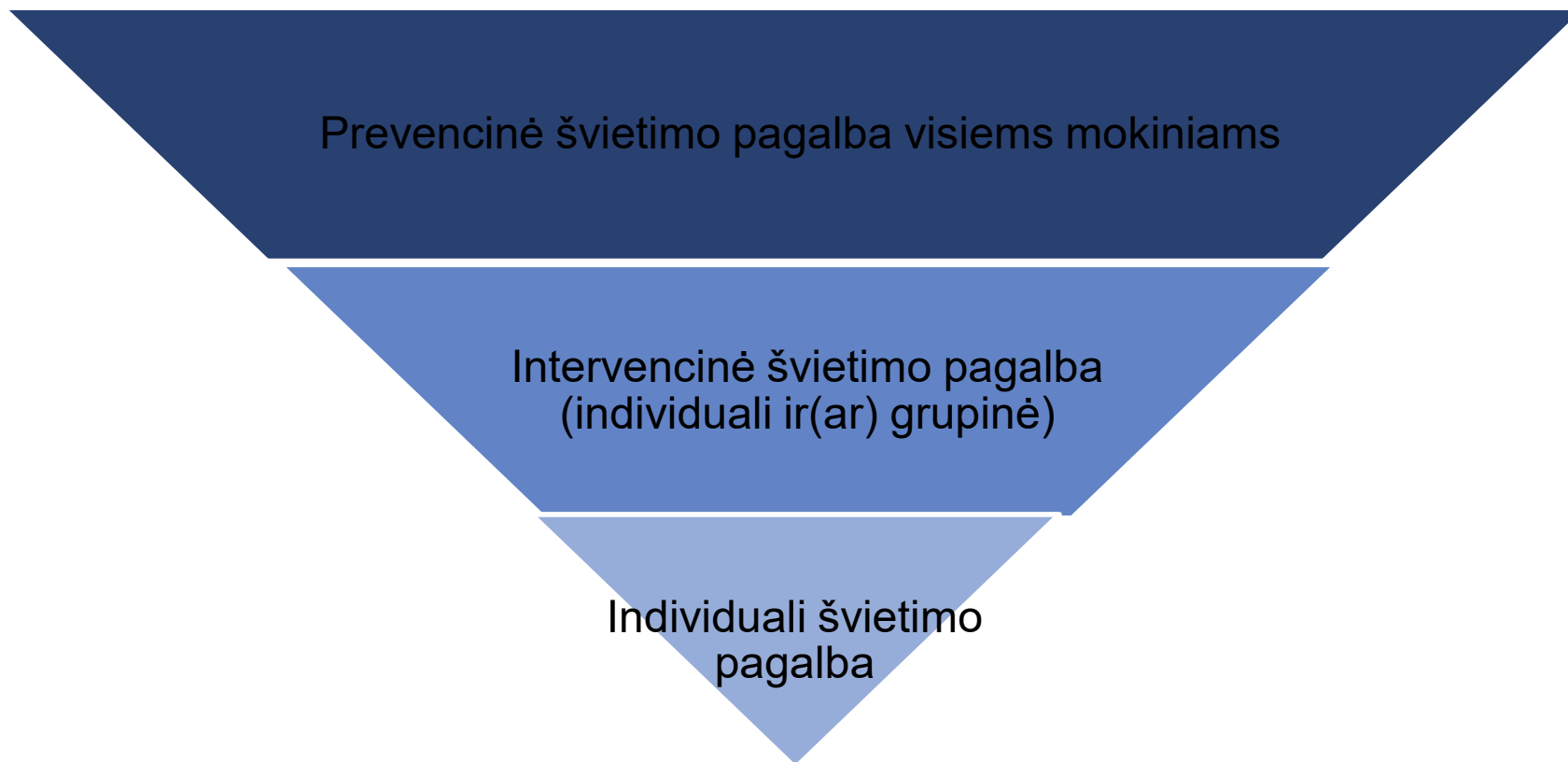
KOMPETENCIJŲ KĖLIMAS

- Kompetencijų kėlimo kursai, atsižvelgiant į konkrečios aplinkos poreikius
- Įtraukiosios aplinkos kūrimas, sudarant sąlygas mokiniams įgyti papildomų kompetencijų
- Įvairūs tikslinės ugdymo aplinkos kūrimo ir plėtojimo projektai
- Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

UGDYMAS KIEKVIENAM

- Geros mokyklos koncepcijoje (2015 m.) įvardinta tendencija – **nuo švietimo visiems pereinama prie švietimo kiekvienam**, t. y. personalizuoto, suasmeninto ugdymo(si) ir mokymo(si) pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi ir mokomasi skirtingais tempais ir būdais.
- Įtraukusis ugdymas, kurio pirminis tikslas buvo padėti labiausiai pažeidžiamiems, ypatingiems vaikams, iš tiesų kuria mokyklą, kurioje visi vaikai jaučiasi ypatingi, įvertinti ir svarbūs.

AKADEMINĖ KOMPETENCIJA ↔ SOCIALINĖ, EMOCINĖ, ELGESIO KOMPETENCIJA

AKADAMINĖ KOMPETENCIJA ← → SOCIALINĖ, EMOCINĖ, ELGESIO KOMPETENCIJA

Individuali
švietimo pagalba

Intervencinė švietimo
pagalba (individuali ir(ar)
grupinė)

Prevencinė švietimo pagalba visiems

ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS

MOKYKLOS LYGMUO

- Bendruomenėje būtina formuoti mokymosi visą gyvenimą nuostatą.
- Mokyklos bendruomenei suteikiama visapusiška informacija apie mokyklos koncepciją, įtraukiojo ugdymo nuostatas, pagalbos galimybes, reagavimo sudėtingose ir (ar) konfliktinėse situacijose tvarką.

ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS

- Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą vykdo mokytojai, švietimo pagalbos specialistai.
- Pagrindinis darbas vyksta bendradarbiaujant klasių komandose.
- Aktyviai įtraukiami tėvai.
- Mokiniai mokomi priimti pagalbą, suprasti savo ypatumus, ugdomas jų psichologinis atsparumas.

ŠVIETIMO PAGALBA

- Švietimo pagalbos (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo) poreikį mokiniui įvertina ir jos teikimą skiria mokyklos VGK.
- Bendrųjų programų pritaikymo ar individualizavimo poreikį, specialiojo pedagogo ir (ar) mokytojo padėjėjo pagalbos reikalingumą mokiniui, turinčiam SUP, įvertina ir skiria **Tarnyba**.
- VGK organizuoja ir koordinuoja reikiamos pagalbos vaikui teikimą mokykloje.
- Vilniuje mokyklų VGK gali kreiptis į Tarnybos paskirtą mokyklos kuratorių ir kartu aptarti bendradarbiavimo dėl įtraukiojo ugdymo planą, žingsnius, galimybes.

ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS

KLASĖS LYGMUO

Klasės valdymas ir atmosferos kūrimas:

- Mokytojų bendradarbiavimas tarpusavyje, su švietimo pagalbos specialistais ir su mokinių tėvais.
- Klasės taisyklių sudarymas.
- Dėmesys vaikų tarpusavio santykiams.
- Netinkamo elgesio prevencija.
- Tinkamas informacijos pateikimas.

ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS

INDIVIDUALUS LYGMUO

- Mokinio ugdymosi sunkumus mokytojas gali aptarinėti tik su jį ugdančiais mokytojais, specialistais bei mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir pačiu mokiniu.
- Pagalbos mokiniui teikimas adaptacijos laikotarpiu.
- Ugdymo pritaikymas.
- Mokinio pasiekimų vertinimas

VEIKLOS ANALIZĖ, TOBULINIMAS

MOKYKLOS LYGMUO

- Mokyklos administracija inicijuoja mikroklimato tyrimą, apklausas.
- VGK vykdo įtraukiojo ugdymo stebėseną, VGK posėdžiuose periodiškai analizuoja teikiamos švietimo pagalbos mokiniui veiksmingumą, prireikus koreguoja švietimo pagalbos būdus, formas.
- Mokykla atsakinga už tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vaiko informavimą apie pritaikyto ugdymo tęstinumo poreikį, SUP turintiems mokiniams pereinant į kitą mokyklą.
- Svarbu įvertinti komandinį darbą, mokyklos bendruomenės narių iniciatyvumą.

Įtraukiojo ugdymo organizavimo mokykloje įsivertinimas turi būti atliekamas sistemingai.

VEIKLOS ANALIZĒ, TOBULINIMAS

KLASĒS LYGMUO

- Klasēs valdymas ir atmosferos kūrimas, klasēs bendruomenēs telkimas.
- Klasēs ugdymas.

VEIKLOS ANALIZĖ, TOBULINIMAS

INDIVIDUALUS LYGMUO

- Mokinio savijauta, įgūdžiai.
- Mokinio ugdymo(si) pažanga.

MOKYKLOS VADOVO VAIDMUO

- Mokyklos vadovas :
 - koordinuoja įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą,
 - vykdo įtraukiojo ugdymo mokykloje stebėseną ir kontrolę,
 - tarpinikauja konfliktų sprendime,
 - šalina kliūtis (nuostatos, pagalbos prieinamumas, pasirengimo gerinimas, aplinkos pritaikymas, mokyklos ryšių su kt. institucijomis plėtojimas).

MOKYKLOS VADOVO VAIDMUO

- **Pasirengimas** įtraukiajam ugdymui didžiaja dalimi turėtų būti vykdomas mokyklos lygmeniu.
- Vadovų vaidmuo šiame etape yra **pagrindinis**.
- **Veiklos analizė** mokyklos lygmeniu padeda kiekvienam mokyklos darbuotojui įsivertinti savo indėlį į ugdymo procesą.
- Vadovų vaidmuo šiame etape **labai svarbus**.

VADOVAUJANTI KOMANDA

- Mokyklos direktorius
- Pavaduotojai (VGK pirmininkas)
- Mokyklos tarybos pirmininkas
- Metodinės tarybos pirmininkas

VADOVAUJANTI KOMANDA

- Pasiskirsto sritimis
- Pasiskirsto vaidmenimis
- Mokyklos direktorius vadovauja komandai

MOKYKLA

The diagram is shaped like a school building. The roof is a dark blue triangle with the word 'MOKYKLA' in yellow. Below the roof are two horizontal lines representing eaves. The main body of the building consists of four stacked rectangular blocks. The top two blocks are side-by-side: a dark blue one on the left and an olive green one on the right. The bottom two blocks are also side-by-side: a light blue one on the left and a brown one on the right. At the very bottom is a wide, dark blue base block. The entire structure is centered on a white background with dark blue decorative bars in the top corners.

Ugdymo aplinkos
ir priemonių
pritaikymas

Ugdymo
pagalbos
planavimas

Klasių
komplektavimas

Mokytojų, švietimo
pagalbos specialistų,
kito personalo
pa(si) rengimas

ĮSTATYMAI, VERTYBĖS, MOKYKLOS
NUOSTATOS

VADOVAVIMO STILIUS

- P - vykdytojas, idėjų įgyvendintojas
- A - administratorius
- E - iniciatorius /idėjų generatorius
- I – integratorius /emocinis lyderis

MOKYKLOS VADOVO VAIDMUO. GALIMI ŽINGSNIAI

- Surašomos visos mokykloje veikiančios komandinio darbo struktūros (administracija, VKG, pedagogų taryba, metodinės grupės, klasių komandos, darbo grupės ir kt.)
- Suplanuojamas kiekvienos komandos posėdžių periodiškumas (kas savaitiniai pasitarimai, kas mėnesį, kas ketvirtį, kas pusmetį, kartą per metus ir pan.)
- Paskiriami kiekvienos veikiančios komandos pirmininkai, koordinatoriai, atsakingi asmenys)
- Kiekviena komanda nusprendžia, kokie veiklos protokolai bus vedami, kaip bus registruojama veikla ir nutarimai.
- Su mokyklos vadovais suderinama kaip dažnai, kokia ir koku būdu bus renkama komandų veiklos informacija, ataskaitos.

MOKYKLOS VADOVO VAIDMUO. GALIMI ŽINGSNIAI

- Siekiama, kad kiekvienas mokyklos pedagoginis darbuotojas, švietimo pagalbos specialistas, darbuotojas komunikuojantis su mokiniais ir/ar tėvais būtų įtrauktas į komandinio darbo grupę.
- Aktualūs Įtraukiojo ugdymo klausimai mokykloje turėtų būti svarstomi pradedant nuo bendrų visų darbuotojų susirinkimų ir perkeltant aktualius klausimus į mažesnes darbo grupes.
- Posėdžiai turi būti suplanuoti, laikytis reglamento, apibrėžti posėdžiaujančių vaidmenys (posėdžio pirmininkas, sekretorius, pranešėjas (-iai) ir pan.
- Mokyklos vadovai savo pavyzdžiu rodo kaip vesti susirinkimus, siūlo klausimų aptarimo metodus.

PASITARIMŲ TEMOS

- Pasirengimo įtraukiajam ugdymui klausimai:
 - Kokią patirtį mokyklos darbuotojai jau turi (su kokiais specialiuųjų ugdymosi poreikių mokiniams dirbame sėkmingai).
 - Kas gali būti mokykloje įvardinti kaip darbo su SUP turinčiais mokiniams ekspertai.
 - Kam mokyloje reikalinga pagalba, kurią galėtų suteikti mokyklos ekspertai.
 - Kokių žinių, įgūdžių trūksta mokyklos darbuotojams, norint plėtoti įtraukujį ugdymą (kokių SUP turinčių mokinių ugdymui trūkta geros patirties arba jos mokykla neturi).
 - Kas galėtų suteikti reikalingas žinias, mokytį įgūdžių.
 - Kokių priemonių, aplinkos pritaikymo trūksta.
 - Ką galima įsigyti, atlikti artimiausiu metu.
 - Kaip galėtume įtraukti tėvus į pasiruošimą plėtoti įtraukujį ugdymą mokykloje.

METODAI STRUKTŪRUOJANTYS PASITARIMŲ EIGĄ

- SSGG analizės metodas (stiprybės, silpnybės, galios, grėsmės)
- Prioritetų įsivertinimo metodas
- Diskusijos

SSGG ANALIZĖ IR PRIORITETŲ ĮSIVERTINIMAS

- **Veiklos stiprybės** nustatomos atsakant į klausimus: ką mes darome gerai, už ką mus vertina?
- **Veiklos silpnybės** nustatomos atsakant į klausimus: ką darome netobulai, kas galėtų būti pagerinta, ko turėtume vengti, kas dažniausiai nepatinka mūsų paslaugų naudotojams?

Išorinių **galimybių ir pavojų** analizė atliekama atsakant į klausimus:

- kokių pokyčių aplinkoje tikimasi artimiausiu metu,
- kaip tie pokyčiai paveiks mokyklą (galimybės/grėsmės),
- kokios galimybės atsiveria, ar technologiniai pokyčiai kelia pavojų mokyklos veiklai ir t.t.

SSGG analizės pavyzdys

Stipriosios pusės

1. Mokytojų, mokinių, mokyklos darbuotojų skatinimas.
2. Bendruomenės bendravimo mikroklimatas.
3. Informacijos sklaida apie mokyklos veiklą spaudoje ir mokyklos internetinėje svetainėje.
4. Saugos ir sveikatos reikalavimus atitinkanti ugdymosi aplinka.
5. Jauki, patraukli mokinių mokymosi aplinka.
6. Mokytojų dalijimasis gerąją patirtimi.
7. Mokyklos tradicijų puoselėjimas, nepamokinių renginių organizavimas.
8. Nežymi mokytojų kaita.
9. Mokykloje dirba visi dalykų specialistai.
10. 100 proc. mokinių siekia tolimesnio mokymosi gimnazijose ir profesinėse mokyklose.
12. Užtikrintas mokinių pavėžėjimas.

Silpnosios pusės

1. Dalis mokinių nesilaiko mokyklos darbo tvarkos taisyklių.
2. Dalies klasių mikroklimatas.
3. Pasyvus tėvų dalyvavimas mokyklos gyvenime.
4. Sujungtos 6 ir 7 klasės.
5. Atskirų mokytojų atsakomybės stoka.

SSGG analizės pavyzdys

Galimybės

1. Psichologo, logopedo, visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, socialinio pedagogo efektyvus pagalbos teikimas.
2. Naujų bendravimo su tėvais formų taikymas.
3. IKT naudojimas ugdymo procese.
4. Mokinių žinių vertinimo sistemos įgyvendinimas.
5. Bendravimas su užsienio mokyklomis.
6. Atsakingas mokyklos darbo tvarkos taisyklių laikymasis.

Grėsmės

1. Mokinių krepšelio lėšų nepakanka mokyklos finansavimui.
2. Mažas mokinių skaičius dėl mažo gimstamumo ir emigracijos į užsienį.
3. Mokinių tėvų galimybė pasirinkti savo vaikams kitas mokyklas

SSGG analizė

Vidiniai veiksniai

STIPRYBĖS

Ką mes darome gerai?

Už ką mus vertina?

Vidiniai veiksniai

SILPNYBĖS

Ką darome netobulai?

Kas galėtų būti pagerinta?

Kas dažniausiai nepatinka mūsų
produktų/paslaugų
naudotojams?

Išoriniai veiksniai

GALIMYBĖS

Kokias galimybes atveria pokyčiai aplinkoje?

Kokias galimybes suteikia technologiniai pokyčiai?

Išoriniai veiksniai

GRĖSMĖS

Kokių pokyčių aplinkoje tikimasi artimiausiu metu?

Kaip tie pokyčiai paveiks jūsų organizaciją?

Prioritetų įsivertinimas

Būtina įgyvendinti	1	2		
Labai svarbu įgyvendinti	3	4		
Nesvarbu				
Neaišku				
	Visos galimybės įgyvendinti	Įmanoma įgyvendinti	Neįmanoma	Neaišku

ĮTRAUKTIS – ŽYMIAI SUDĖTINGESNIS PROCESAS, NEI VIEN ĮVAIRIŲ POREIKIŲ TURINČIŲ MOKINIŲ PRIĖMIMAS Į BENDRĄSIAS KLASES.

Įtraukusis ugdymas reikia įtraukujį gyvenimą. Santykis į įtraukujį ugdymą yra esminis sėkmingų ir nesėkmingų mokyklų skirtumas.

Svarbiausias - žmogiškasis faktorius - ugdymo įstaigų bendruomenės narių (vaikų, tėvų, pedagogų) nuostatos, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų kompetencijos, jų ir kitų pagalbos mokiniui specialistų pakankamas kiekis ugdymo įstaigoje, pagarbūs tarpusavio santykiai, sveikata, atvirumas naujovėms, pasitikėjimas savo jėgomis, pozityvus požiūris į pasaulį ir....

DĖKOJAME UŽ DĖMESĮ

Visi šypsosi ta
pačia kalba.

Mintys.lt